

De agrometeorologische berichten verschijnen 3 keer tijdens het groeiseizoen en geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en – vanaf juni – een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. – NAAR: VITO –

Foto: Jo GENNEZ

Gewassen snakken naar regen

• akkerbouw

Als we de hevige sneeuw van december buiten beschouwing laten, kunnen we de winter van 2010 als normaal beschouwen. Vanaf maart was het uitzonderlijk zonnig zodat de vegetatie een snelle groei kende. De abnormaal vele zonneschijn werd verdergezet in april, met ook periodes van hoge temperaturen, hetgeen bevorderlijk was voor de groei en de ontwikkeling van de gewassen. Eind april had de gewasgroei op vele plaatsen een voorsprong van 1 tot 2 weken. Dit werd vastgesteld aan de hand van analyses van satellietbeelden, het agrometeorologisch model en veldobservaties. De zwakke regens in maart-april bemoeilijkten mogelijk de groei van de lentegewassen. Voor opbrengstvoorspelling is het momenteel nog te vroeg.

Doelstelling en methodiek

De agrometeorologische berichten verschijnen 3 keer tijdens het groeiseizoen en geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en – vanaf juni – een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend, afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaar, wor-

den voor elke combinatie (teelt/gebied) 3 indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS-gewasgroei-model, wat staat voor *Belgian Crop Growth Monitoring System* (zie *Landbouw&Techniek* 12, 2010 p. 36-39), en de satellietbeelden van SPOT-Vegetation (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten kan je vinden via <http://b-cgms.cra.wallonie.be>.

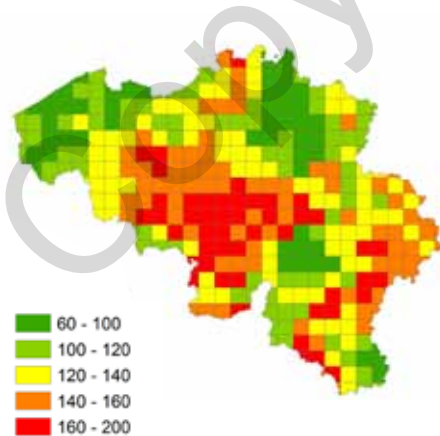
Bronnen

Alle weersgegevens zijn afkomstig van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (www.meteo.be). De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije

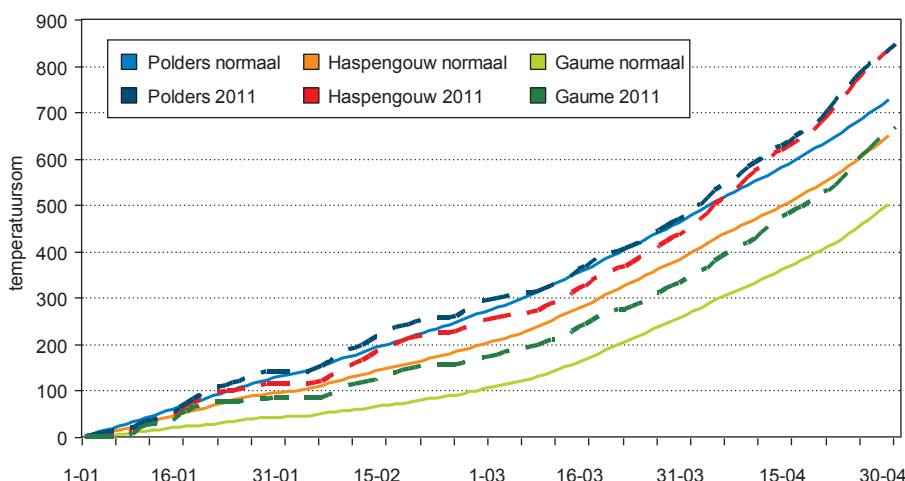
jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Andere geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Landbouwleven (www.landbouwleven.be), Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (www.kbivb.be), Fiwap (www.fiwap.be), Centre pilote Mais (www.centre-pilote-mais.be) en Cadco-Gembloux (www.cadcoasbl.be). De volgende agrometeorologische berichten worden in juni verwacht.

Weersgesteldheid

De winter van 2010 (december 2010 tot februari 2011) was normaal inzake temperatuur en neerslag, de maand december buiten beschouwing gelaten. Deze maand was veel kouder en kende veel meer sneeuwval dan normaal (23 sneeuwdagen in Ukkel). Vanaf maart werd het hele land geconfronteerd met neerslagtekorten. Volgens het IRM liggen de regionale gemiddelden van de maandelijkse neer-

Figuur 1 Verschil van de temperatuursom (graaddagen) van 1 januari tot en met 30 april 2011 ten opzichte van de referentieperiode 1988-2008 - VITO 2011

Figuur 2 Verloop van de temperatuursom (graaddagen op basis 0 °C) in 2011 voor 3 verschillende regio's van het land - VITO 2011

slag allemaal onder de normale waarden. Ze verschillen ongeveer 20% van de normale waarde in de regio Gileppe et Warche tot 47% in de Kempen. De verschillen zijn overal zeer abnormaal, behalve in het Land van Herve en de regio Gileppe et Warche (waar ze heel uitzonderlijk zijn) en in de Kempen (waar ze abnormaal zijn). Het aantal uren zonneshijn was ook uitzonderlijk hoger dan normaal met bijna 204 uren zonneshijn, vergeleken met een gemiddelde waarde van 114 in Ukkel. De maand april zette deze voorjaarstrend verder met veel zonneshijn vergezeld van temperaturen die veel hoger waren dan normaal (14,1 °C in plaats van 9,8°C in Ukkel). De hoeveelheid neerslag was op verschillende plaatsen uitzonderlijk laag. De totale neerslag tussen 6 en 30 april was nergens hoger dan 33 mm, op sommige plaatsen viel zelfs maar 7 mm neerslag, resulterend in een gemiddelde

en de Kempen. In de regio Condroz en Famenne is de voorsprong ook kleiner dan in andere regio's. Het gecumuleerde temperatuurverschil is het grootst in het centrum van het land en het uiterste oosten. Dit stemt overeen met een voorsprong in vegetatiegroei van een week tot 15 dagen, hetgeen wordt bevestigd uit de waarnemingen van proefpercelen.

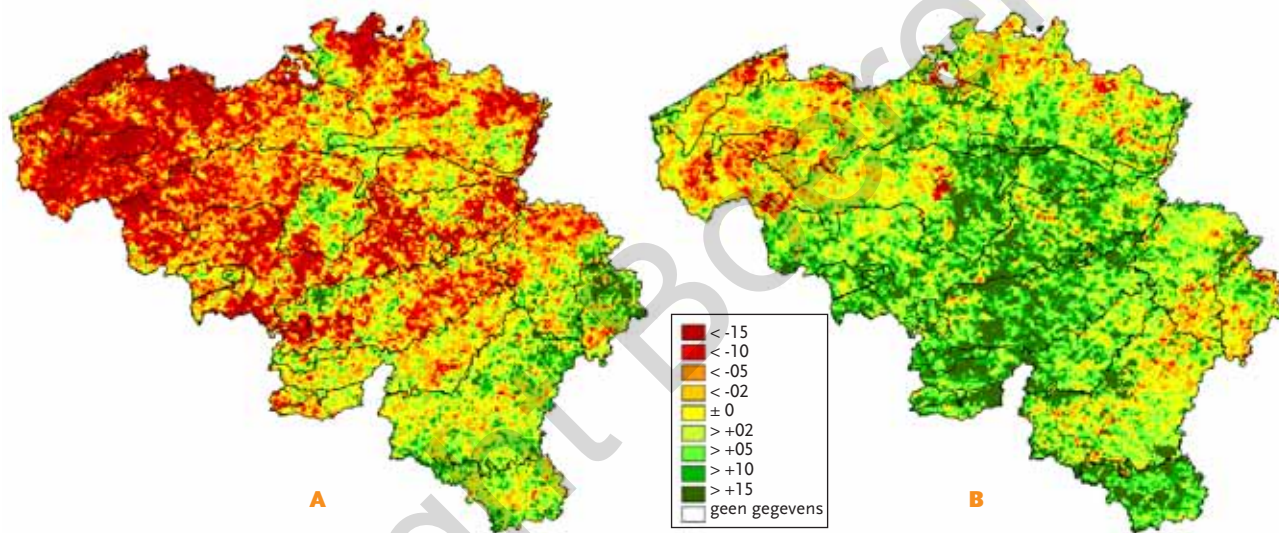
Observaties vanuit de ruimte

De vegetatie-index afgeleid uit aardobservatie toont aan dat de vegetatie een late start kende tussen januari en maart 2011 voor de meeste regio's van België (figuur 3). De vegetatie maakte zijn achterstand grotendeels goed tijdens de maand april. De vegetatieomstandigheden zijn gunstiger dan het tienjarig gemiddelde (1999-2009) in het centrum van het land en de Jura. Het temporele profiel van de verschillende landbouwgebieden bevestigt

zoen (gegevens CRA-W). De droge weersomstandigheden en de oostenwind van de maand april hebben de ontwikkeling van ziekten beperkt.

Suikerbieten, cichorei en vlas De lentegewassen werden 14 dagen vroeger dan gewoonlijk gezaaid. Deze aanplantingen werden in gunstige omstandigheden uitgevoerd, waardoor de bodemstructuur heel goed was. Vlas en cichorei – die meer droogtegevoelig zijn – hadden meer te lijden onder de droogte tijdens de maand april. De groeiomstandigheden van de gezaaide cichorei zijn zeer moeilijk, voornamelijk in de droge gebieden, omdat er sinds het zaaien geen neerslag viel (gegevens KBIVB).

Maïs De zaaiperiode van maïs was dit jaar voldoende verspreid. Korrelmaïs werd met 10 tot 15 dagen voorsprong gezaaid en kuilmaïs met een voorsprong van 5-10 dagen. In de Ardennen waren er eind april

Figuur 3 Relatief verschil in % van de vegetatie-index ten opzichte van het langetermijngemiddelde berekend tussen 1999 en 2009 voor de periode januari-maart 2011 (A) en april 2011 (B)

van 15 mm in deze periode voor het hele land. De wintergewassen die reeds goed geworteld waren, hebben van de omstandigheden geprofiteerd voor hun groei. De lentegewassen kenden een moeilijke start door de droogte van begin april. Deze gewassen zullen daardoor een eerder heterogeen groeipatroon vertonen. De neerslag van eind april was zeer welkom voor de gewassen, maar niet elke regio kon hiervan profiteren.

Figuur 1 toont een ruimtelijke weergave van het verschil tussen de cumulatieve temperaturen (°C dag) van 2011 (januari tot april) ten opzichte van de referentieperiode (1988-2008), terwijl het in figuur 2 om een temporele weergave gaat. Eind april bedraagt de temperatuurvoorsprong gemiddeld 130 graaddagen. Deze voorsprong is het kleinst in het noorden van België, meer specifiek in de Polders

dit snelle herstel van de vegetatie.

Toestand op 30 april

Hieronder geven we een overzicht van de toestand waarin de akkerbouwgewassen zich eind april bevonden.

Wintertarwe en -gerst Men constateerde een heterogeniteit tussen de tarwe gezaaid in oktober en deze gezaaid omstreeks 10 november, wat in zeer natte omstandigheden gebeurde. De tarwe van november had ondiepe wortels en ondervond meer waterstress door de droogte. De regens van eind april zullen waarschijnlijk de vergelijking die men opmerkte op percelen met droogtegevoelige variëteiten uitvlakken. De tarwe van oktober bevond zich op 30 april in het tweedeknoopstadium. De gerst stond op sommige plaatsen reeds in het vroege baardstadium, met het laatste blad uitgestrekt, hetgeen vroeg is voor het sei-

nog verschillende percelen niet gezaaid, aangezien er nog risico op vorst was. De maïs die eerst gezaaid werd, bevond zich eind april in het tweede- tot derdebladstadium (gegevens CIPF). De neerslagsituatie van begin mei zal bepalen of er problemen zullen optreden met de opkomst van de laat gezaaide maïs.

Aardappelen De plantperiode van de aardappelen is 10 tot 15 dagen eerder begonnen. 95% van de aanplantingen werden uitgevoerd voor 25 april (gegevens Fiwap). De beplantingen zijn onder goede condities gerealiseerd. Regen is van harte welkom voor de onkruidbestrijding. ■

Dit artikel werd overgenomen uit de *Agrometeorologische Berichten* van VITO. Deze berichten verschijnen 3 keer tijdens het groeiseizoen.